

P

Dějiny kostela a farní budovy

Po předání všech administrací, které
uvádějí, vzhledem k tomu, že
každý rok / 14 kg uhradí / To
všechny děti obdržely papírů
množství. Navíc a konečně
"Narodil se Kristus Pán."

lak s pomocí Boží
v oběd, rok, poje
školními dětmi a do
duchu nově slova
v pohraničí, lidem
ně nemá svou mysl
roděné v pohraničí,
svojími dětmi! Budte
stovka: "Bída kámen, kdo
těchto máti křehké. Tomu kámen
kámen kámen připraven byl
vražen byl do hlubokosti mást
mít vědomě si, v jednou, a
mé plodky, ne kámen dom
aké děti, že jsou ten váš p

Dějiny kostela a farní budovy

Pavlovský kostel, který pochází z roku 1740, je zasvěcen svaté Barboře.

SVATÁ BARBORA

Svatá Barbora byla dcerou zámožného pohana. Aby překrásnou dceru uchránil před vlivem křesťanství, uzavřel ji otec do věže. Vězením ale dceru neuchránil, docílil pravý opak, Barbora se přesto stala křesťankou. Když se její otec jednoho dne vrátil z daleké cesty domů a zjistil, že dcera přestoupila na křesťanskou víru, dohnalo ho to k nepředstavitelné zuřivosti.

Rozezlený otec přivedl sám vlastní dceru před soud a po druhém stání jí vlastnoručně stál hlavu. V téměř okamžiku projel z nebe blesk a otce na místě usmrtil. Toto se událo v roce 306 n. l.

Se svátkem svaté Barbory 4. prosince začíná adventní – předvánoční doba.

K svaté Barboře se obraceli nejen nemocní a umírající, ale velmi často i sedláci. Je patronkou pokrývačů, kloboučníků, dělostřelců a hradů.

Svatou Barboru uctívali také horníci, kterým je rovněž patronkou.

Kostel v Pavlově 1989

Věž kostela (J. Maca, 1990)

Zdejší kostel, který se nachází ve střední části obce, je zasvěcen svaté Barboře.

Je to západně orientovaná jednolodní stavba o délce 28,8 m, šířce 7,6 m a výšce 5,7 m.

Je to stavba s pravouhle ukončeným kněžištěm, sakristií na ose kněžiště a věží s ochozem nad sakristií. Presbytář i loď jsou zaklenuty valenou klenbou.

Věž, která byla do roku 1945 majetkem obce, má výšku 34,5 m.

Dějiny kostela a farní budovy

Dějiny farnosti a kostela podle J. Marečka

Existence duchovní správy v Pavlově se dá předpokládat již od 12. století, je však pravděpodobné, že byla kumulována s funkcí hradního kaplana na Děvičkách. Je velmi pravděpodobné, že zanikla s vypálením hradu a obce při husitském tažení roku 1426. Je ale téměř jisté, že v husitském období nebylo ani žádné farské stavení, protože k postavení obydlí pro znovu ustanoveného místního duchovního roku 1740 musela obec pozemek vykoupit.

Po zániku fary byl Pavlov přiřazen k Dolním Věstonicím. Již před koncem třicetileté války roku 1636 začalo představenstvo obce uvažovat o stavbě kaple v obci – v tomto ohledu byli zaostali, neboť všude v okolí už alespoň nějakou tu kapličku v obci měli. Avšak než se vše vyřídilo, přišel pustošivý nájezd Švédů roku 1645–1646 a následný mor, na který v Pavlově zemřelo přes 200 lidí, a tak na náročnou stavbu nebylo pomysleno. Na druhé straně ale poslední přestálé pohromy považovali Pavlovští za jakési znamení boží nepřítěné způsobené nedostatkem zbožnosti, proto dne 6. dubna 1658 podali na olomouckou biskupskou konzistoř žádost o povolení zřízení místní kaple ke cti sv. Pankráce a sv. Barbory s právem konání bohoslužeb. V německy psaném textu, který jim zřejmě pomohl složit tehdejší vstřícný věstonický farář Jan Křtitel Aloysi, se mimo jiné uvádí (FK D. Věstonice, fol. 12):

„Zdejší obyvatelé již delší čas k tomu účelu upisují zbožné odkazy a jsou odhodláni i nadále činit vše potřebné v přesvědčení, že tito slavní světci a mučedníci, které obec Pavlov uctívá jako svoje patrony a ochránce, svými přímluvami je uchrání před spravedlivým božím hněvem a jinými nebezpečími, která na ně doléhají.“ Dále ubezpečují konzistoř, že zmíněnou kapli nejen na vlastní náklady postaví, ale budou ji povždy udržovat v dobrém stavu, a kdyby – nedej Bůh – byla postižena požárem či jinou pohromou, a kdyby bylo potřeba obnovit střechu či kus zdiva, nebo provést jinou nákladnou opravu, přispěje obec polovinou nákladů, zatímco pro zbývající polovinu bude k dispozici příslušné fundační jmění. A kdyby snad ani to nestačilo, zavazují se, že potřebné práce na opravě kaple provedou prostě zadarmo. – „K tomu se zavazujeme nejen osobně, ale i za svoje děti a další potomky, pokud ta kaple a naše obec bude stát. Na znamení právoplatnosti našeho závazku opatřujeme toto psaní velkou obecní pečeti a podpisy.“ (Rychtář, radní, porotci, obecní písař Matyáš Gurt).

S touto suplikou zřejmě vypravili na konzistoř do Olomouce zplnomocněné poselstvo, snad i s věstonickým farářem, protože vyřízení žádosti je datováno již 12. dubna 1658.

V latinsky psaném dekretu, opatřeném velkou pečeti, se biskup vyslovuje pochvalně o horlivých snahách zbožné obce Pavlov a povoluje stavbu zmíněné kaple s tím, že v ní může být sloužena mše výhradně v tyto určené dny: na svátek sv. Pankráce – 12. dubna, sv. Barbory – 4. prosince, na svátek Betlémských neviňátek – 28. prosince, na svátek sv. Maří Magdaleny – 23. července, na Dušičky, v některý vhodný den po svátku Božího těla a to s průvodem po obci. Šlo o tzv. obecní mše, sloužené za blaho obce a na její náklad. Věstonický farář za ně dostával ročně 11 zlatých a 40 krejcarů, k tomu cestovné a diety 11 zlatých a na svátek sv. Barbory „všimné“ 15 zlatých. Dále zde měly být slouženy pohřební mše za zdejší zemřelé a později i předplacené výroční zádušní za místní farníky. Ale o nedělích a zasvěcených svátcích byli Pavlovští povinni bez odmluvy chodit do farního kostela ve Věstonicích a tam také i nadále odvádět peněžité a naturální dávky 200 zlatých ročně (FK Věstonice, fol. 12). Základní kámen ke kapličce byl položen 8. července roku 1658. Kaple byla dlouhá 42,5 stop (asi 13,4 m), s podvěžím 61 stop (19,3 m), což odpovídá zhruba rozměrům nynějšího presbytáře. Stavební náklady včetně základního vybavení činily 1.241 zlatých a 36 krejcarů, vše bylo v podstatné míře hrazeno z odkazu místního bohatého občana Matyáše Klingera, který k tomuto účelu věnoval 600 zlatých v hotovosti a velkou úrodnou vinici o výměře 4 aichtlů (1 aichtl = 1458 sáhů = 5544 m²). Je možno usuzovat, že v té době dostala „obecní věž“ svou konečnou dnešní podobu. Věží se vstupovalo do kapličky, ale i do obecní šatlavy, která se tehdy nacházela ve střední části věže. Tento společný vstup byl později považován za nedůstojný (věžeň spáchal tehdy sebevraždu oběšením, a proto byla šatlava 3. března 1659 ve věži zrušena a přestěhována do dolní části budovy radnice.

K roku 1672 byl u kaple evidován tento majetek:

2 stříbrné pozlacené kalichy, 1 stříbrné ciborium, 3 menší ornáty, na věži 3 zvony a v dobře zajištěném kostelním sklepe 90 věder vína (hodnota asi 900–1200 zlatých).

Dne 7. února 1681 bylo na ochranu před morem, který v té době v naší obci řádil, v kapličce zapáleno tak zvané věčné světlo, které obec udržovala ze zvláštního fondu. Tento údaj má svůj speciální význam. Ve farním kostele v Dolních Věstonicích nebylo za co ono věčné

Pohled na věž z kostelní (pekařské) uličky (kolem roku 1900)

světlo udržovat, tak byl chudičký. Roční náklad na udržování věčného světla činil asi 30 zlatých.

Roku 1691 byl za 346 zlatých zakoupen velký zvon. Kolem roku 1710 dosáhli Pavlovští již toho, že si věstonický farář Fülneck pořídil pomocného kaplana, který o nedělích do Pavlova docházel – za příslušný honorář. Pavlovské však trápila poddanská závislost na Dol. Věstonicích, už i proto, že pěstovali více a lepšího vína a také měli větší a výstavnější obecní věž. Kolem roku 1738 se horlivá postarší část občanů začala u faráře domáhat, aby byla v Pavlově sloužena mše i ve všední dny. Navrhli mu, že mu budou ročně připlácet 80 zlatých na vydržování pomocného kaplana a 26 měřic (14 q) ovsu pro koně, na kterém bude denně dojíždět, ale farář Otto jejich návrhy odmítl a dokazoval připojeným propočtem, že by na tom prodělal. Zhrzení pavlovští se v té věci obrátili se stížností na zbožnou mikulovskou vrchnost suplikou ze dne 23. června 1739, kde mimo jiné uváděli (FK fol. 14): „V naší obci je na 900 duší (asi do toho započítali i své drahé zesnulé – v té době měl Pavlov kolem 600 obyvatel), mezi nimi i mnoho starých, pro které je velmi obtížné a při špatném počasí zhoła nemožné dojít do

farního kostela, neboť cesta vede přes Hohen Berg (vysokou horu), a tak jsme zažádali našeho velectihodného pana faráře, aby si zařídil pomocného kaplana, který by sem každodenně docházel a pro ty naše staré zbožné lidi konal každodenně bohoslužby. A ačkoliv jsme mu nabízeli přiměřenou úhradu nákladů a zdejší kaple je pro tyto obřady vybavená, odmítl nás, ač by to nesporně přispělo k upevnění svatého náboženství v naší obci. A tak si dovoluujeme co nejposlušněji poprosit Vaši knížecí milost, aby v té věci vhodně zakročila – za což se Vám dostane hojně Boží odplaty – a my, vděční poddaní, se o to budeme modlit ...“

Podepsán rychtář Wolff a celé zastupitelstvo.

Kníže Ditrichštejn k této suplice dal dne 4. července 1739 vyhotovit doporučující stanovisko pro tehdejšího nového olomouckého biskupa Jakuba Lichtenštejna a již 13. srpna 1739 byl v biskupské kanceláři v Kroměříži vyhotoven přípis pro věstonického faráře (s kárným podtextem), ve kterém se mu ukládá ve lhůtě 14 dnů zodpovědět tyto otázky:

– Kdo povolil r. 1658 stavbu kaple v Pavlově, jak je velká, v jakém stavu?

– Jak je daleko z Pavlova do Věstonic, jaká je cesta, je zaplavená?

– Co tomu budou říkat lidé z ostatních přifařených vesnic (Strachotín, H. Věstonice), když v Pavlově bude denně mše a u nich nikoliv?

– Stačí oněch nabízených 80 zlatých a 26 měřic ovsu na pokrytí nákladů?

– Není v tom požadavku nějaké nebezpečí pro spásu duší (fanatismus), nebo omezení práv faráře v Dol. Věstonicích?

Farář Otto na onen dotazník z konzistoře odpověděl obsáhlou relací, kde, stručně řečeno, uvádí: (FK fol. 18) „Ti pavlovští svou horlivou zbožnost jen předstírají, využívají známé laskavosti a dobrotivosti vrchnosti – a vůbec je to od nich trestuhodná opovážlivost, takhle si na mne stěžovat rovnou u knížete. Dělán faráře už 22 let, a dosud mi nikdo nemohl vyčítat nedostatek snahy a horlivosti o spásu svěřených duší, a to i za cenu osobního nepohodlí a hmotné újmy, neboť pro zajištění všech bohoslužeb a obřadů pro všechny farníky si musím vydržovat dva pomocné kaplany, což stojí víc, než kolik za to z přifařených obcí dostanu (v té věci neříkal čistou pravdu – pozn. TA), takže pro Pavlovské dělám z pouhopouhé lásky, než jsem povinen.“

Na jednotlivé otázky odpovídám takto:

– Kaple v Pavlově je dlouhá jen 42 a půl stopy (13,4 m), s podvěžím 61 stop (19,3 m), takže se tam místní

Dějiny kostela a farní budovy

obyvatelé jen stěží vejdou.

– Vzdálenost vesnice Pavlov od farního kostela jsem nechal odkrokovat spolehlivými muži, pod přísahou (viz příložený protokol) a činí 3280 řádných kroků. Cesta vede přes kopečky, není tedy zaplavovaná. A pokud pavlovští tvrdí, že musí přes Hohen Berg, nejde o žádnou skutečnou horu, ale o místní název vinic. A vůbec: když dokážou tu cestu absolvovat i několikrát za den kvůli nicotným hmotným zájmům, nemělo by jim být zatěžko totéž činit pro užitek duchovní.

– To jejich vymáhání bohoslužeb ve všední dny je jen umíněnost: kdo ví, kolik by jich doopravdy na mši ve všední dny chodilo. A byly by z toho mrzutosti v jiných částech farnosti.

– K nabízenému hmotnému zajištění pro extra kaplana si dovoluji namítnout, že řádný roční plat pro kaplana činí 180 zlatých. A to nabízené krmení pro koně není všechno: Kdo se bude o toho koně starat? Kaplan či farář? A pokud vím, mají v Pavlově obecní pokladnu věčně prázdnou, a co chtějí vynaložit na toho kaplana, o to by jistě ošidili svého faráře na jiném místě. Pořád se starají jen o tu místní kapli a svůj farní kostel (myšlen kostel v D. Věstonicích) zanedbávají. Také zatím nemají pro stálé bohoslužby pořádného varhaníka. V souhrnu se dá soudit, že ony „zbožné snahy“ mých pavlovských farníků jsou spíš projevem jejich ješitnosti a pohodlnosti, a pokud by se jim vyhovělo, mohlo by to vést k podobným nárokům a nekázní i u ostatních farníků. Což vše ve vší skromnosti předkládám k přemoudrému uvážení velectihodnému úřadu biskupskému a jeho generálnímu vikáři. V D. Věstonicích dne 28. srpna 1739.

Tím celá záležitost na krátký čas utichla. Zdálo se, že všichni uznávají farářovy argumenty. Ale chytří Pavlovští zatím obcházel se svým proslulým červeným vínem úředníky na biskupství i na mikulovském vrchnostenském úřadě. Jako hlavní vyjednávač obce se osvědčil pavlovský obchodník s vínem Ondřej Hofer a na biskupské konzistoři měli „svého člověka“ Františka Richtera, biskupského notáře a asesora, který vyřizoval všechny písemnosti v kauze Pavlov. Proti farářovi zosnovali tento plán:

Na místě nynější fary stálo zemědělské stavení jakéhosi Jiřího Kuskeho. Uměl lépe pít než hospodařit, a tak ten jeho barák byl na spadnutí, ač ta usedlost patřivala kvalitou pozemků k nejlepším v obci. Obec se s Kuskem dohodla, že mu na jiném místě postaví menší domek a on jí přenechá za to celou parcelu se starým stavením a většinou polností. Pak přesvědčili

knížete, že to zchátralé (nyní již obecní) stavení je třeba ve veřejném zájmu zbourat – v rámci robotní povinnosti – taktně pomlčevše o tom, že se tím vlastně ruší jedna poddanská usedlost, a dobromyslný kníže, informován svými podplacenými úředníky, se vším souhlasil. Získané stavení pak dala obec pohotově přestavět na docela slušné obydlí pro duchovního a z výtežku polností, patřících k této usedlosti, se měla hradit většina nákladů na vydržování duchovního, a co by snad ještě scházelo, vybere se na zvláštní dani 15 krejcarů za každého „povinného“ návštěvníka kostela, což mohlo vynést asi 100 zlatých ročně.

Polnosti při bývalé Kuskeho usedlosti byly později prodány za 3000 zlatých a získaný kapitál byl uložen u knížecí vrchnosti na 5 % úrok, s roční rentou 150 zlatých.

Podáním ze dne 18. června 1740 pak požádalo představenstvo obce (bez vědomí faráře) biskupskou konzistoř o zřízení místní duchovní správy. Ve svém podání uvedlo tyto argumenty (FK fol. 23):

– Při stávající kapli sv. Barbory je deponován kapitál 1500 zlatých, který může být (se souhlasem konzistoře) použit na přiměřené zvětšení této kaple dle přiloženého nákresu. Kromě toho zajistí obec pro navrženou přístavbu všechny pomocné a nádenické práce a dovoz materiálu, a kdyby to nestačilo, doplatí se zbytek z obecní pokladny.

– Obec se postará o řádné dovybavení kostela pro stálé každodenní bohoslužby, mimo jiné pořídí dosud chybějící křtitelnicí.

– Obec už staví přiměřené obydlí pro duchovního, a než se dostaví, může těch několik měsíců bydlet ve světničce ve věži nad kaplí (do roku 1658 tu byla obecní šatlava).

– Pro budoucího místního duchovního má obec zajištěny prostředky na roční důchod 182 zlatých, vyplácený v půlročních splátkách.

– Pro důstojné konání bohoslužeb a spolupůsobení při výuce mládeže zřizuje obec stálé místo učitele, kterému zajistí příhodné bydlení a základní roční plat 21 zlatých.

– Svému dosavadnímu faráři ve Věstonicích zachovají pavlovští dosavadní podřízenost a budou mu i nadále odvádět příslušné naturální dávky a poplatky. – Podepsán Michael Wolff, rychtář a 6 členů představenstva.

Mikulovská knížecí vrchnost opatřila supliku doporučujícím stanoviskem ze dne 20. června 1740, a již za týden, dne 27. června potvrdil biskupský notář Richter, že přijal dotčený spis k vyřízení. Byl zřejmě již předem

Dějiny kostela a farní budovy

řádně informován (a zainteresován), protože ještě téhož dne vyhotovil a zaslal věstonickému faráři na vědomí výnos o zřízení lokálního kapelanátu v Pavlově za podmínek, uvedených v žádosti obce. Biskupská konzistoř také schvaluje přiložený projekt na rozšíření kostela s využitím stávajícího jmění kaple 1500 zlatých a ustanovuje do funkce prvního lokálního kaplana Matyáše Gerstla z Gerstenfeldu, s tím, že tento kapelanát zůstává podřízen věstonickému faráři, což bude mimo jiné deklarováno i tím, že každoročně o slavnosti výročí posvěcení farního kostela v D. Věstonicích se celá obec Pavlov se svým kaplanem v čele dostaví ve slavnostním procesí na bohoslužby do D. Věstonic. A dále, že místní kaplan bude čtvrtletně odvádět svému faráři příslušný podíl ze „štoly“ (= poplatky za pohřby, křty a svatby).

Farář Otto byl tímto výnosem o zřízení kapelanátu v Pavlově zřejmě překvapen, a když si to nechal projít hlavou, usoudil, že se na konzistoři ukvapili a nedomysleli všechny právní a hospodářské důsledky z toho plynoucí. Napsal tedy na konzistoř podrobný rozklad a požádal o jasné instrukce o vymezení kompetencí: (FK fol. 24)

– Jak to má být zařízeno s matrikovými zápisy o křtech, pohřbech, svatbách, kdo bude odpovědný za správnost zápisu?

– Kde budou vyhlášovány předsvatební ohlášky?

– Jak to bude s účastí pavlovských občanů na různých pobožnostech farních bratrstev, jichž jsou členy?

– Kdo bude povinen zastupovat pavlovského kaplana v době nemoci?

Na konzistoři vypracovali dne 28. srpna 1740 příslušný statut, závazný pro faráře, podřízeného lokálního kaplana a pavlovské farníky (s napomenutím, aby se o podrobnostech hleděli dohodnout sami a neobtěžovali konzistoř s malichernostmi):

1. Je na vůli faráře, jak se dohodne s podřízeným kaplanem o konání různých bohoslužeb a pobožností.
2. Protože lokální kapelanát byl zřízen pro ulehčení faráři a větší duchovní užitek farníků, je jednoznačnou povinností faráře poskytnout kaplanovi dle potřeby vstřícnou pomoc.
3. Pavlovští farníci mají právo zúčastňovat se zvláštních pobožností bratrstev ve farním kostele, ale místní kaplan není povinen je pro ně pořádat zvlášť v Pavlově, pokud se s nimi nedohodne jinak. Dále mají Pavlovští právo (ale ne povinnost) zařadit se procesí do Mikulova a podobných průvodů. – Je třeba ocenit, že Pavlovští vynakládají značné náklady na zvětšení a vybavení svého kostela a vydr-

žování místního kaplana, a proto mají právo, aby všechny obřady a slavnosti se konaly především v jejich kostele a nebyli nesmyslně nuceni docházet do Věstonic.

4. Co se týká podílu na výtěžku ze zádušních fundací, konzistoř předpokládá, že farář bude kaplanovi vzorem nezištné velkodušnosti a zasadí se o trvalé harmonické vztahy.
5. Svatební ohlášky se mají vyhlášovat v kostele v Pavlově i Věstonicích. Snoubenci žádají o sňatek u faráře a ten také (podle matričních zápisů) posuzuje event. překážky podle církevního manželského práva. Tomu pak konzistoř vřele doporučuje, aby hleděl spíše na duchovní stránku věci a do záležitosti časných se příliš nepletl.
6. Pokud pavlovský obecní varhaník svou funkci řádně zastane, je zhora zbytečné, aby tam chodil varhaník z Věstonic, a tudíž nemá žádné právo vyžadovat od Pavlovských cokoliv z dosavadních příjmů.

Podepsán: František Richter, biskupský notář, jménem gen. vikáře a celé konzistoře. (FK fol. 25)

Jako podmínka pro zřízení místní duchovní správy se stálými každodenními bohoslužbami, byla kaple přestavěna a zvětšena, a to roku 1740. Věstonický farář k tomu dodává: „Kapli postavili tak, že vstup byl tam, kde je nyní sakristie (přízemí obecní věže bylo součástí lodi kostela), presbytář a sakristii přestavěli k východní straně věže. Kůr s varhanami byl na místě nynějšího hlavního oltáře. Hlavní oltář sv. Pankráce a sv. Barbory byl z umělého mramoru a vedlejší oltář sv. Maří Magdalény na epištolní straně byl ze dřeva.“ Náklady ve výši 1.500 zlatých hradila obec a zbožní sponzoři. Přestavěný zvětšený kostel byl pak přes protesty věstonického faráře dne 25. listopadu 1740 Jakubem Tilschnerem z Rosenheimu, proboštem v Mikulově, slavnostně posvěcen.

Pavlovští stavěli podle ocitovaných dokumentů ve věstonické farní kronice rychle (fol. 20–21):

– teprve od srpna 1739 se začalo uvažovat o přístavbě kostela – po upozornění věstonického faráře, že se do staré kaple na mši nevejdou.

– dne 18. června 1740 s vypracovaným projektem přístavby kostela žádala obec na biskupské konzistoři o stavební povolení a souhlas s čerpáním deponovaného jmění kaple na přístavbu;

– dne 27. června 1740 bylo vydáno stavební povolení a uvolněn deponovaný finanční kapitál;

– dne 25. listopadu 1740 – 10 dní před svátkem patronky kostela – byl kostel dostavěn, kolaudován, za-

Dějiny kostela a farní budovy

placeny všechny dluhy (jinak by nemohl být svěcen). Jmění kaple, potvrzené rychtářem a radními obce Pavlov tehdy obnášelo:

- peníze v hotovosti, uložené u vrchnosti na 5% úrok 1.400 zl.
 - 300 věder starého vína, uloženého v bezpečném kostelním sklepe (po 9–12 zl.) 3.300 zl.
 - lisovna s veškerým zařízením a velkým sklepem (60 sudů) 1.100 zl.
 - 4 ačtly vinice na výhodné trati z odkazu M. Klingera (asi 2,3 ha) 1.200 zl.
- celkem: 7.000 zl.

Více než půlroční bydlení ve věži a následné stěhování do narychlo přestavěné fary zřejmě neposloužilo zdraví pavlovského kaplana, a tak po necelých dvou letech působení v Pavlově Matyáš Gerstl z Gerstenfeldu náhle (v březnu 1742) zemřel.

Na jeho místo postoupil tehdejší věstonický pomocný kaplan (pozdější farář) Němec. Ale ani ten tam dlouho nepobyl, protože dne 22. října 1743 zemřel nečekaně utrápený věstonický farář Otto a na jeho místo byl jmenován vzdělaný a renomovaný Josef Němec. O poměrně lukrativní místo kaplana v Pavlově byl velký zájem; nakonec bylo přiznáno uchazeči vhodnému, leč s největší protekcí, Františku Schwarzovi. Tento rodák z Kroměříže byl po dvou letech vyloučen ze studia teologie, pak dělal 12 let lesního adjunkta na letovickém panství a na přímluvu známého jeho rodiny – generálního vikáře – mu bylo umožněno dokončit studium a dostal místo pomocného kaplana v Pohořelicích. Rovněž touto protekcí byl „mimo pořadí“ jmenován lokálním kaplanem v Pavlově. Uměl se pohybovat mezi lidmi, a tak si dokázal získat přízeň a důvěru svého věstonického faráře, který mu přenechal podstatnou část svých naturálních příjmů z Pavlova (hlavně vinný desátek – Perkrecht, v průměru 23 věder vína ročně) a celé štolové poplatky.

Ten ale, sotva se v Pavlově zabydlel, začal přesvědčovat obecní radní, že udělali chybu, když žádali jen lokálního kaplana: měli chtít rovnou samostatného faráře. Má na biskupství známého, dokáže to pro ně zařídít, pokud mu slíbí, že se zasadí o to, aby tu byl jmenován farářem. Ale Pavlovským se to nějak nezdálo, a tak se vydali na faru do Věstonic za svým bývalým kaplanem, nyní farářem, aby se s ním o tom poradili. Farář jim vysvětlil, že by na tom nic nezískali, protože farářovi přísluší dvojnásobný plat než lokálnímu kaplanovi. Navíc by mohli neuváženými kroky přijít i o to, čeho zatím dosáhli. Oni tedy poslechli. Kaplan Schwarz časem zbohatl příjmy četných pavlovských

zádušních fundací natolik, že mohl požádat generálního vikáře Blümegena o přidělení pomocného kaplana, kterému dával byt a stravu a 60 zlatých ročně. A aby také zviditelnil svou pastorační horlivost a vytíženost, obvinil tři pavlovské usedlíky z bludařství a přechovávání zakázaných knih a dal je zavřít do mikulovského vězení. Ale věstonický farář, pověřený vyšetřováním, naznal, že se u obviněných jedná spíše o nedostatek poučení o pravé víře a dal je propustit. Snad i proto, aby zdiskreditoval odbojného Schwarzze. Když tedy kaplan Schwarz dostal pomocného kaplana, začal se chovat velmi suverénně, ba nevázaně. Opouštěl na celé dny a noci faru a farnost, potloukal se po různých tancovačkách a veselicích, oddával snoubence v Pavlově bez předchozího souhlasu faráře a bez řádných ohlášek. Farář věstonický se obrnil trpělivostí, věda, že jeho podřízený má mocnou protekci u generálního vikáře Blümegena. Ani mikulovský probošt si nechtěl pálit prsty a úkol ukáznit rozverného kaplana přenesl na věstonického faráře. Ten nakonec pod tlakem okolností sepsal dne 3. září 1744 na konzistorž zdrženlivé hlášení o kaplanových výstřelcích s dotazem, co by s tím měl dělat. Jako hlavní argument uvedl, že kaplan oddává snoubence bez předchozího souhlasu faráře, což činí uzavřená manželství právně spornými. Výnosem ze dne 18. února 1745 konzistorž dočasně zakázala Schwarzovi výkon duchovní správy v Pavlově. Dále pověřila kralického faráře a konzistorního radu Antonína Dresera, aby vše řádně vyšetřil a navrhl přísná opatření. Ten svolal disciplinární komisi na 22. února 1745 do Kralic; jako přisedící byl pozván jiřícký farář Abendroth. Kaplan Schwarz sice nejdřív popíral všechna vznesená obvinění, ale když ho znechucený komisař Dreser napomenul a připomněl mu, že jako kněz nesmí lhát, a pokud mu vina bude svědecky prokázána, bude vyloučen navždy z duchovního stavu, přiznal se ke všemu a prosil o shovívavost. Na to mu komisař odpověděl, že teď ho může zachránit jedině přímluva jeho faráře. A protože si farář Němec potrpěl na šlechtné vystupování, byla záležitost uzavřena kaplanovým odprošením a slibem trvalé poslušnosti. (FK fol. 39) Výnosem ze dne 6. září 1745 vydala biskupská konzistorž konečné rozhodnutí: kaplan Schwarz byl shledán vinným ve všech bodech obžaloby, t.j.

- zaváděl novoty v pořadu bohoslužeb
- nedodržel předepsaný právní postup při oddávání snoubenců
- popíral farní podřízenost obce Pavlov věstonickému faráři

Dějiny kostela a farní budovy

Jednopatrová farní budova (1989)

- účastnil se v Pavlově v domě nevěsty tancovačky spolu s věstonickým hospodským a jeho sestrou
- dne 6. ledna 1744 si vyjel v kočáře s jakousi novomanželkou do Bricklingu a vrátil se s ní až druhý den, což se neobešlo bez pohoršení

To vše by si zasloužilo daleko přísnější potrestání, ale protože nakonec svá pochybení přiznal a uznal, faráře odprosil a slíbil mu rukoupodáním poslušnost a také proto, že biskup jen nerad užívá vůči kněžím v duchovní správě přísných trestů, spokojuje se konzistoj jen s výstražným napomenutím. Za vynaloženou námahu při disciplinárním řízení uhradil kaplan Schwarz kralickému faráři Dreserovi 8 zlatých ve lhůtě 14 dnů. (FK fol. 40) Podle názoru faráře Němce vše dopadlo dobře, kaplan dělal dobrotu. Zřejmě však ztratil protekci u generálního vikáře, protože dosloužil v Pavlově.

Jak již bylo uvedeno, první farní budova byla postavena nákladem obce kolem roku 1741 na místě zchátralé zemědělské usedlosti Jiřího Kuskeho. Bylo to pravděpodobně spíš uspěchané provizorium, protože roku 1788–1789 byla nově přestavěna od základů na poměrně reprezentativní patrové stavení, srovnatelné s konkurenční farou v Dol. Věstonicích.

Dochovalo se i vyúčtování stavebních nákladů farní budovy – rok 1788 až 1789:

- zednickému mistrovi za 77 pracovních dnů (četa asi 16 zedníků) 417,93 zl.

- kamenické práce – překlady, portál vrat – 37 dnů 18,39 zl.
- mzda přizjednaných nádeníků 26,27 zl.
- tesařské práce od mistra Grosse z Mikulova a 2 fůry trámů 434,00 zl.
- za prkna a fošny od místních sedláků 41,03 zl.
- stolaři Frühmannovi z Mikulova 15,00 zl.
- zámečníkovi Hössovi z Mikulova 30,00 zl.
- pokrývači Dichlerovi z Mikulova 27,00 zl.
- kovářovi z Pavlova 24,58 zl.
- za nalámání kamene Janu Wenzovi z Pavlova 38,30 zl.
- za nalámání 20 sáhů (asi 35 m³) kamene lamačovi z Milovic 10,00 zl.
- za vypálení vápna vápeníkovi Wenzovi z Pavlova 56,00 zl.
- kamnáři Kochovi z Pouzdřan 20,00 zl.
- za 78 sáhů dřeva (asi 136 m³) 196,45 zl.
- za 8000 pálených cihel od F. Kleibera 72,00 zl.
- za 7700 pálených cihel od Š. Korithola 69,18 zl.
- za 38.375 pálených cihel z obecní cihelny 345,22 zl.

Příjmy určené k úhradám:

- výnos z prodeje kostelního vína, které odkoupila mikulovská vrchnost 1.387,21 zl.
- výnos z prodeje obecních nemovitostí 928,12 zl.
- příspěvek z obce 122,78 zl.

O opravách farní budovy v období 1790–1945 nejsou informace, protože farní kronika je zatím nedostupná,

Dějiny kostela a farní budovy

Pavlovský kostel (1900)

i když je pravděpodobné, že je v depozitáři Okresního archivu v Mikulově.

Roku 1810

byla povinně státu odevzdána většina zdejšího kostelního vybavení ze stříbra, celkem 6 liber a 87 lotů (asi 4900 gramů). Vše bylo odevzdáno na sanaci měny po napoleonských válkách.

Roku 1811

byl pořízen Boží hrob, náklady činily 300 zlatých.

Roku 1829

byla provedena další přístavba lodí kostela o 7,6 m

(do nynějšího stavu). K východnímu průčelí bylo vybudováno dvoustranné vnější schodiště s opěrnou zdí. Uvnitř byl vestavěn nový kůr. Stavbu provedl stavitel Ludvík Wunsch z Mikulova nákladem 2.024 zlatých a 36 krejcarů.

Podle původního záměru mělo dojít k opětovnému prodloužení kostela o dalších 7 m. Tehdejší rychtář, bydlící v domě čp. 82, se proti tomu ohradil, zdůvodnil to tím, že by mu pak kostel zacláněl ve výhledu a také by se mu špatně zajíždělo se žebříňákem do vrat.

Roku 1832

provedl akademický malíř Matyáš Šťastný z Brna res-

Pavlovský kostel (1900)

Křtitelnice z 2. poloviny 18. století – (J. Maca, 1985)

Kazatelna z 2. poloviny 18. století – (J. Maca, 1985)

Dějiny kostela a farní budovy

taurátorské opravy oltářních obrazů a křížové cesty.

Dále se uvádí, že roku 1834 vlastní kostel následující hudební nástroje, které se nacházejí na kúru:

4 trumpety, 1 violon a 2 tumpány.

Roku 1839

činilo kostelní jmění, deponované u veřejných bankovních institucí (kromě četných nemovitostí), celkem 2.239 zlatých.

Vykazují se i další opravy a úpravy kostela a vydání za ně.

Roku 1840

roční odměna kostelních hospodářů činila 2x12,5 zlatých.

Dne 19. ledna 1843 byl zakoupen za 10 zlatých svatostánek, který zhotovil pavlovský stolařský mistr Joseph Hoffmann.

Kolem roku 1853 navštívil kostel v Pavlově rajhradský benediktin ThDr. Gregor Wolny a ve svém díle *Kirchliche Topografie von Mähren* (Brno 1853) charakterizuje zdejší kostel takto: (cit. dílo, s. 302) „Původní kostelík sv. Barbory, znovupostavený roku 1658 nákladem obce a dobrodinců, byl roku 1740 přestavěn a zvětšen a jeho loď byla opět prodloužena roku 1829 nákladem 2.024 zlatých, hrazených ze jmění kostela. Sakristie je pod věží, na věži je 5 zvonů, patřících obci, z toho dva z roku 1652. Pod lodí kostela je krypta

bez nápisu. – Hlavní oltář sv. Barbory, vedlejší oltáře sv. Pankráce a sv. Maří Magdaleny, kazatelna – vše nově štafírováno roku 1841 nákladem 629 zlatých. Bohoslužebná roucha jsou v přiměřeném stavu, počítá se s jejich postupnou obnovou. – Kostelní stříbro, které roku 1806 obnášelo 6 liber a 87 lotů, bylo roku 1810 odevzdáno státu na sanaci měny. Fara, připomínaná k roku 1181 a 1276 v seznamu beneficí kounického kláštera, zanikla a není již uváděná v seznamu k r. 1537

Boční oltář sv. Pankráce na epištolní straně s plastikami sv. Řehoře a Lva Velkého (J. Maca, 1985)

Boční oltář sv. Maří Magdaleny (J. Maca, 1985)

Boční oltáře pocházejí z druhé poloviny 18. století

Původní obraz sv. Barbory z hlavního oltáře (J. Papúčková, 1990)

Hlavní oltář s obrazem sv. Barbory, který byl zakoupen roku 1901 (J. Maca, 1985)

a r. 1582 zde olomoucký biskup Stanislav Pavlovský posvětil jen hřbitov, nově zřízený za vsí. – Pokud tu nějaký kostel v pozdější době byl, vypálilo jej spolu s vesnicí stavovské vojsko dne 27. září 1619 po bitvě u Věstonic. – Obec bez vlastního kostela pak byla přifařena do Dol. Věstonic. – Nyní je v obci 1.145 katolíků a 3 židé, z toho 150 školáků.“ Roku 1860 byly postaveny nové varhany, které zhotovil Benedikt Latzl ze Znojma za 700 zlatých – zřejmě s využitím

Dějiny kostela a farní budovy

Trojdílnou barokní varhanní skříň zhotovil znojemský stavitel varhan Benedikt Latzl a byly zakoupeny r. 1890 za 700 zlatých (J.Maca, 1985)

Malý oltář s božím hrobem u hlavního vchodu vlevo, byl zakoupen r.1811 za 3000 zlatých (V. Vajay, 1990)

Vnitřní část kostela – v pozadí hlavní oltář s plastikami sv. Kateřiny a sv. Apolonie od Ignáce Lengelachera (J. Maca, 1965)

komponentů z varhan předchozích, přidáno 96 píšťal, z toho 25 cínových. Novou varh. skříň zhotovil místní stolař Hofmann za 40 zlatých.

Roku 1868

byly provedeny vnitřní opravy kostela za 1.954

zlatých, a to: 1.000 ks kamenných dlaždic

broušených – cca 160 m² 470 zl.

doprava dráhou z Vídně do Vranovic 100 zl.

3x obchodní cesta do Vídně

kvůli obstarání dlažby 24 zl.

za vytrhání staré dlažby a položení nové

– fa Heinz 130 zl.

za výmalbu kostela – cca 860 m² 94 zl.

za 16 q páleného vápna 30 zl.

štafírování hlavního oltáře a svatostánku

– fa Arnold, Mikulov 250 zl.

zlacení hlavního oltáře a svatostánku

– fa Arnold 162 zl.

zlacení vedlejších oltářů

– fa Arnold, Mikulov 275 zl.

12 ks nových oken včetně nátěrů, zasklení,

kování 189 zl.

oprava a 3x nátěr 42 ks kostelních lavic 140 zl.

drobné zednické práce

– 3 dny včetně materiálu 10 zl.

pozn.: 1 zlatka = 500 až 520 Kč/1996

Roku 1880

byla provedena celková oprava fasády kostela včetně věže, náklad nebyl uveden.

Dějiny kostela a farní budovy

Roku 1882

byla v západní části lodi kostela odkryta krypta, kam byli pravděpodobně pohřbíváni majitelé hradu Děviček. Usuzovalo se, že pod venkovním schodištěm je další krypta pro pohřbívání místních duchovních.

Roku 1901

pořízena nová střecha na kostele, vnitřní výmalba, nový svatostánek a obraz na hlavní oltář. Celkový náklad činil asi 9.000 korun rakouských (= asi 900 tis. Kč/1996. Kráva stála tehdy 150 až 200 K).

Roku 1905

úderem blesku stržen praporek a makovice věžního kříže, opraveno ještě téhož roku. Do bány byl přiložen pamětní zápis, sepsaný starostou Folkem.

Roku 1908

pořízeny nové věžní hodiny, které byly zakoupeny u brněnského hodináře Antla za 1.500 korun. Obsluhoval je místní zámečník Evžen Holásek z domu čp. 140. Původní hodiny byly na věži pravděpodobně od roku 1703.

Roku 1917

pro válečné účely byly vykoupeny zvony:

- tzv. „prostřední“, který vážil 478 kg, pocházel od zvonáře Floriána ze Znojma z roku 1827;
- „Sv. Josef“, vážil 245 kg, dodal zvonář Stecher z Brna roku 1833;
- „umíráček“, vážil 43 kg, zakoupen roku 1825 za 40 zlatých;
- „hodinový zvon sv. Barbora“, vážil 184 kg, zakoupen od zvonáře Schleshorna z Mikulova roku 1703. Tento zvon věnovala obec císaři zadarmo.

Na věži zůstal jen velký zvon „sv. Barbora“ z roku 1691 a dále „zaopatřovací“ zvonek, zavěšený na vysunutém krákorci. Vyzvánělo se jím, když šel kněz někoho zaopatřovat. Oba poslední zvony jsou na věži dosud. – Výtěžek z výkupu zvonů byl upsán na „válečné půjčky“, které byly vypořádány až v r. 1927, převodem na měnu ČSR v 10 % hodnotě.

Pro válečné účely byly rovněž v r. 1917 vykoupeny cínové píšťaly varhan.

Roku 1922

byly pořízeny 2 nové zvony za 33.000 Kč.

Roku 1925

před biskupskou vizitací opravena fasáda kostela a věže za 19.000 Kč.

Roku 1932

kostelní jmění je vyčísleno takto:

vlastní majetek kostela 95.503 Kč

odkazy z fundace 33.706 Kč

zůstat. hodnota státních obligací (válečné půjčky –

pův. ceny) 41.249 Kč

depozita z předváleč. období u CM záložny v Brně 45.690 Kč

pokladní hotovost 606 Kč

hodnota nemovitostí, v tom 2,3 ha vinic 31.200 Kč

Celkem 247.954 Kč

(247.954 Kč = asi 2,7 mil. Kč/1996, roční výnos minimálně 80.000 korun/1996)

K tomu: rybník u Strachotína 1,3 ha, 2 vinné sklepy a 1/3 výnosu rybolovu na pravém břehu Dyje, parc. 3595 = 0,7 ha.

O kostel bylo řádně postaráno bez státních dotací!

Roku 1942

pro válečné účely zabaveny všechny 3 velké zvony, zůstal jen malý „zaopatřovací“ zvonek. Velký zvon „sv. Barbora“ z roku 1691 se však zachoval a byl vrácen na věž.

Roku 1943

do kostela zavedena přípojka z obecního vodovodu.

Roku 1943

příjem kostela z 1/3 výnosu rybolovu na Dyji od Rybářského spolku činil 47 RM. Plat kostelníka činil 168 RM za rok.

Rok 1945–1946

nouzové opravy kostela, zasklení oken, oprava střechy.

Roku 1948

na potřeby kostela se v obci vybralo na 100.000 Kčs. Opraven puklý zvon (velký) za 23.000 Kčs. Provedena rekonstrukce elektrické instalace. Jiné drobné opravy.

Roku 1949

V červnu provedena výmalba kostela (bílá a žlutá), obnova nátěru oken a dveří, náklady činily 33.000 Kčs.

Roku 1951

Veškeré peněžní jmění kostela a farnosti soustředěno na zvláštní konto u pražského arcibiskupství a při měnové reformě anulováno.

Roku 1955

Oprava fasády lodi kostela. Provedli brigádnicky zeďníci Christ a Osička z Bulhar, nádeničil administrátor Rudolf Dvořák s farní hospodyní. Při sbírce po domech se na opravu vybralo téměř 10.000 Kčs

Roku 1956

Dne 4. března poškodila vichřice cementovou krytinu kostela a strhla plechovou krytinu na východní straně presbytáře. Oprava si vyžádala 3.892 Kčs, z toho 3.000 Kčs uhradila pojišťovna.

Roku 1964

Pořízen elektrický ventilátor k varhanám od fy Heger Hořovice za 3.000 Kčs – uhrazen z darů.

Dějiny kostela a farní budovy

Roku 1967

Oprava plechové krytiny presbytáře – ze státního příspěvku.

Roku 1972

Provedena nová elektrická instalace kostela, včetně akumulčních kamen. Vše provedl Okresní průmyslový podnik Břeclav za 67.824 Kčs – uhrazeno v podstatné míře z daru Mezinárodní katolické Charity. Provedeno zdvojené zasklení oken, u hlavního vstupu zřízeno zádveří s kyvnými dveřmi.

Roku 1973

Postaveno dřevěné fasádní lešení až k ochozu věže a oklepána stará omítka. V sakristii položena místo dosavadních cihel a prken nová dlažba. Vyměněna též dlažba v zádveří hlavního vstupu do kostela. Celkem bylo v r. 1972–1973 proinvestováno 121.000 Kčs, z toho uhrazeno darem Mezinárodní katolické Charity 50.000 Kčs, státní příspěvek 47.000 Kčs, sbírkami ve farnosti 6.000 Kčs, půjčkou z biskupské konzistoře 18.000 Kčs (byla v r. 1974 odpuštěna).

Roku 1974

Trhlina pod nárožím ochozu věže byla podchycena ocelovými nosníky, které zdarma zajistil předseda MNV pan Alois Bednář. Tesaři z Vrbice postavili trubkové lešení kolem jehlanu věže. Klempíři ze Služeb města Mikulova obnovili praporce korouhvičky z měděného plechu, opravena i zlacená bán (makovice), prostřílená po konci války novými osídlenci – mysleli, že je celá ze zlata a snažili se ji sestřelit. V báni nalezeno prostřílené pouzdro s již nečitelným zápisem a mincemi z r. 1516, 1586, 1667, 1741, 1742, 1849 a 1899. Pouzdro bylo opraveno, doplněn zápis a mince, vše uloženo opět do báně.

Obnovena omítka jehlanu a celé věže. Zchátralé ciferníky věžních hodin byly po dohodě s MNV odstraněny s tím, že časem budou pořízeny kompletní věžní hodiny nové. Na opravy vynaloženo v r. 1947 celkem 63.545 Kčs, z toho státní příspěvek činil 59.033 Kčs, ze sbírky získáno 4.500 Kčs.

Roku 1975

Oprava fasády lodi kostela. Osazeny nové dešťové žlaby a svody z pozinkovaného plechu. Náklady činily 24.701 Kčs. Dočasně zprovozněn elektrický pohon velkého zvonu.

Roku 1976

Úklid suti z oprav fasády kostela za osobního příkladu předsedy MNV pana Aloise Bednáře.

Roku 1979

Záchovné opravy sochařské výzdoby venkovního schodiště kostela pracovníky střediska Památkové

péče z Milotic.

Roku 1980

Byl posvěcen nový hlavní oltář kapitulním vikářem Ludvíkem Horkým, a to na svátek sv. Marie Goretti, t.j. 6. července. Ostatky daroval kostelu do nového oltáře kardinál František Tomášek.

Roku 1982

Restaurátorská oprava sochařské výzdoby všech 3 oltářů a kazatelny, presbytáře – oprava provedena akademickým sochařem Martinem Trtílkem z Prahy. Náklady činily 99.640 Kčs. Současně provedena obnova výmalby presbytáře, lešení postaveno svépomocí farníků. Velký kříž, který visíval dosud v kostele u vchodu, zavěšen v presbytáři vlevo.

Roku 1984

Zpevnění zvonové stolice ocelovými výztuhami. Provedli Tomáš Grégr z Vrbice a Josef Štach z Pavlova, aby se mohlo zvonit elektrickým pohonem, zřízeným v r. 1975.

Roku 1985

Oprava umělých mramorů na bočním oltáři u kazatelny – finanční náklady činily 52.800 Kčs.

Roku 1991

Zhotovena nová okna kostela nákladem 80.000 Kčs, ale bez zasklení, nátěrů a osazení, na to už nebyly peníze. Proti výměně oken se údajně postavili památkáři. Okna jsou dosud uskladněna na faře.

Roku 1995

Farnost dostala dotaci na opravu trámů věže kostela. Byla současně opravena i elektroinstalace a hromosvod. Náklady činily 200.000 Kč. Kostel by nutně potřeboval i výměnu oken, která jsou už uskladněna na faře. Zatím nejsou peníze na řemeslnické práce. Do kostela chodí asi jen třicet lidí, takže milodary, které se vyberou nestačí ani na pokrytí elektřiny a běžných potřeb.

Rok 1996

Zastupitelstvo schválilo položku výdajů 25.000 Kč na dokončení opravy věže kostela.

Rok 1997

Pokračovaly práce na opravách kostela. Bylo opraveno vnější schodiště. Opravu provedla firma Janík z Klentnice. Celková finanční úhrada činila 50.000 Kč. Na této částce se podílel Obecní úřad, Farní úřad a sbírka uspořádaná mezi občany. Daleko nákladnější byla výměna cementové krytiny nad lodí kostela za bobrovku, včetně laťování. Byly pořízeny nové dešťové žlaby a svody z pozinkovaného plechu. Tyto práce provedla firma Šuba Mikulov za cenu 424.000 Kč. Úhrada byla složena z příspěvků

Dějiny kostela a farní budovy

300.000 Kč od OKÚ-RRR Břeclav, příspěvku PÚ Brno – střešní fondy 70.000 Kč, dále peněz z rozpočtu OÚ Pavlov 30.000 Kč a výnosu sbírky od obyvatel ve výši 24.000 Kč.

Mše svatá je sloužena nyní v sobotu, poslední týden v měsíci v neděli dopoledne. Kostel navštěvuje 20–25

Pavlovský kostel (1944)

Kostelní věž – do roku 1945 majetkem obce (1944)

věřících, z toho 6 dětí.

Rok 1998

24. června byla dokončena oprava zbývající části střešní krytiny kostela. Koncem srpna přišel nový kněz. Pátera Alexu vystřídal ThMagr. Vladislav Dvořák.

Rok 1999

Byla provedena kompletní oprava omítky kostela

i věže, zajištěny sanační omítky vlhkých částí, výměna oken, zakoupených v roce 1991. Byly instalovány nově zakoupené věžní hodiny. Náklady činily:

opravy kostela	925.000 Kč
hodiny	44.000 Kč

Podle možností přispěli občané Pavlova. Sběrka na hodiny vynesla 46.292 Kč. Kostel nyní září svou bělostí daleko do kraje a noční osvětlení přitahuje oči pozdních chodců.

Kněz Vladislav Dvořák onemocněl, takže do naší obce dojíždí kněží z Brna a okolí včetně generálního vikáře Vojtěcha Mikuláše. Jelikož vnitřek kostela se nacházel v neutěšitelném stavu, nabídly se dvě důchodkyně – Emilie Foltýnová st. a Veronika Kvietková, že provedou sbírku ve vesnici, která by byla použita k úhradě vymalování. Z obecní pokladny bylo věnováno na úpravu kostela dalších 20.700 Kč, takže celková částka činila 45.000 Kč. Nutno vyslovit dík Ladislavu Snopkovi st., neboť jeho pracovní skupina velmi ochotně pomáhala při stavebních úpravách i na generálním úklidu kostela.

Opravy fary od roku 1945

- 1948 při nástupu administrátora Vladimíra Petrů fara vyklizena a upravena pro nouzové bydlení.
- 1950 oprava krytiny za 8.000 Kčs;
- 1954 na faře zjištěny trhliny ve vnitřních nosných zdech a deformace podlah, nouzová oprava;
- 1958 kromě 2 místností fara pronajata jako bytovka, 1 místnost v patře užívají pan Dominik Damborský s manželkou, přízemí užívá Josef Skřítecký s rodinou, předseda MNV. Ten se po roce odstěhoval a byt byl přidělen rodině Červeňákové (učitelce);
- 1960 do přízemí se přistěhovala učitelka Krůzová s rodinou, která provedla nejnútnejší opravy;
- 1964 fara a kostel v Pavlově prohlášeny za státní kulturní památky;
- 1968 záchovné opravy ze státního příspěvku za 30.000 Kčs;
- 1971 v přízemí fary zřízena farní kancelář;
- 1975 obnoveny provlhlé omítky. Ovdovělá paní Damborská se přestěhovala do přízemí a v patře zřízena kancelář a kaple pro zimní bohoslužby, vytápěná naftovými kamny;
- 1977 oprava střechy fary a částečná výměna latí, na úbočí k ulici položeny nové tašky, zakoupené již roku 1964;

Dějiny kostela a farní budovy

- Oprava komínových těles. Celkové náklady mimo tašek 10.582 Kčs, z toho hrazeno ze státního příspěvku 7.597 Kčs;
- 1978 oprava uliční fasády a východního štítu, výměna klempířských prací, nátěr oken a vrat. Farní sklep parc. č. 422 prodán manželům Maňákovým z Pavlova za 7.340 Kčs;
- 1982 při rekonstrukci elektrické rozvodné sítě v obci provedena nová elektrická přípojka na faru.
Z fary se odstěhovala stařenka Damborská do Domova důchodců v Černé Hoře. Fara je bez nájemníků;
- 1985 v důsledku silných mrazů došlo k popraskání rozvodů vody, promáčeny stropy, poškozena elektrická instalace. Provedena oprava krytiny po vichřici;
- 1987 celá budova fary pronajata rodině Frant. Pavučka z Břeclavi. Bylo zjištěno, že podlahy a zárubně jsou napadeny houbou dřevomorkou a zahájeny opravy včetně elektrické instalace;

- 1988 pokračují vnitřní opravy fary nákladem 31.957 Kčs. Kontrolní dohlídka Památkové péče bez závažných připomínek;
- 1989–1997 pokračují postupné vnitřní sanační opravy fary v režii nájemníka pana Pavučka. Hrazeno kompenzací nájemného.

O duchovní blaho pavlovských věřících pečovali v posloupnosti času:

- 1740–1742 Matyáš GERSTL z Gerstenfeldu, první lokální kaplan, rodák ze Strachotína, působil zde od 10. července 1740. Zemřel náhle v březnu 1742 v Pavlově. Bydlel asi půl roku ve věži, bývalé obecní šatlavě.
- 1742–1743 Josef Amadeus NIEMETZ, lokální kaplan, narozen 1706 ve Starém Městě, svěcen 1733. Pocházel ze zámožné měšťanské rodiny, která přišla na mizinu. Na studiích se protloukal jako kostelní zpěváček, stipendista a dá-

Pečetidla farního úřadu v Pavlově

negativ

Nejstarší pečetidlo v Pavlově

Kovový ovál. V pečetním poli je postava sv. Barbory s korunou na hlavě. V levé ruce drží palmovou ratolest a v pravé ruce kalich. Pečetní pole je lemováno linkou, nad níž je opis: SIGILLUM ECCLESIAE LOCALIS POLLAVIENSIS (Pečeť místního kostela Pavlov). Doba používání: pravděpodobně od r. 1740 do konce 1. poloviny 19. stol.

Pečetidla z druhé poloviny 19. století:

„Pečeť kostela sv. Barbory v Pavlově“

Farnost v Pavlově na Moravě

do roku 1939

Dějiny kostela a farní budovy

od roku 1939 do roku 1945

od roku 1945

	váním kondic. Primiční mši slavil až na svém prvním působišti v Dolních Věstonicích, na svátek sv. Michala. V Dolních Věstonicích působil 8 let jako pomocný kaplan, pak necelé dva roky jako lokální kaplan v Pavlově.	1802–1812	Engelbert KOLLMANN, rodilý z Dolních Věstonic, bývalý františkán, lokální kaplan od 13. prosince 1802 do roku 1812.
1743–1766	František SCHWARZ, rodák z Kroměříže, lokální kaplan. Místo v Pavlově obdržel díky protekci svého známého generálního vikáře barona Blümegena. Roku 1766 byl pensionován.	1812–1814	Antonín POYSEL, rodák z Velkých Heraldic, lokální kaplan od 22. srpna 1812, roku 1814 odešel do Kumrovic, kde povýšil na faráře.
1766–1774	Jan LIBISCHER, lokální kaplan, rodák z Kujav, od 15. listopadu 1766 v Pavlově, roku 1774 odešel do Dolních Věstonic, kde působil jako pomocný administrátor.	1814–1829	František SCHIEMEISEN, rodák z Osoblahy. Lokální kaplan od 15. září 1814, byl pensionován roku 1829. Za jeho působení byla roku 1829 zahájena přístavba kostela o 7,6 m.
1774–1779	Jakub PECHNIK, lokální kaplan, narozen v Jaktoru ve Slezsku. V Pavlově působil od 7. září 1774 do roku 1779, kdy přešel na faru do Dolních Věstonic, povýšil na faráře. Zemřel roku 1808.	1829–1847	Jan BINKO, rodák ze Žďáru nad Sázavou, lokální kaplan od 17. června 1829, zemřel v Pavlově roku 1847.
1779–1795	Martin FREIBERGER, rodák z Hnanic, působil jako lokální kaplan od konce května 1779, zemřel 13. ledna 1795 v Pavlově.
Za jeho působení byla roku 1789 postavena současná budova fary nákladem přes 3.000 zlatých.	1847–1852	Matyáš SVOBODA, rodák z Černovic u Brna, působil jako lokální kaplan od 4. července 1847, zemřel 9. září 1852 v Pavlově.
1795–1796	František PROKESCH, lokální kaplan, rodák z Jihlavy. Působil zde od 25. října 1795 do 19. července 1796, kdy v Pavlově zemřel.	1852–1859	Karel BRAITHUT, lokální kaplan, narozen 1808 v Drnholci, svěcen roku 1832. Z Pavlova povýšil na faráře ve Vážanech nad Litavou, kde roku 1895 zemřel.
1796–1802	Eberhard HUBER, lokální kaplan, bývalý kapucín, rodák z Mikulova. V Pavlově působil od 3. prosince 1796, zemřel v Pavlově 7. ledna 1802.	1859–1877	Jan JUDEX, první farář, narozen 1808 v Brně, křtěn v den narození, hodně postonával a kašlal krev. 4 léta mimo službu. V letech 1855–1859 byl lokálním kaplanem v Březí, kde velmi trpěl urážkami a posměšky výrostků. Dosloužil v Pavlově.
		1877–1893	Ondřej GLOTZ, farář narozen 1812 ve Velkých Petrovicích, svěcen roku 1837, pak 30 let kaplanoval na různých místech. V letech 1867–1877 byl farářem v Klentnici, odkud odešel kvůli sporům

Dějiny kostela a farní budovy

- s představenstvem obce o opravy fary. Dosloužil v Pavlově.
- 1893–1906 František MAZOUR, farář, narozen 1843 v Jestřebí, přesídlil do Dolních Věstonic, kde roku 1910 zemřel. Tento kněz objevil jako první diluviální naleziště na svazích Pavlovských kopců.
- 1906–1937 Emanuel BISCHOF, farář, narozen 24. prosince 1871 v Novém Městě na Moravě, 1935 jmenován čestným občanem Pavlova. Zemřel 3. ledna 1937 a je pochován v Pavlově. Po absolvování vánočních bohoslužeb r. 1936 byl odvezen do brněnské nemocnice, kde při příjmu nad ním lékař prohlásil: Proč sem vozíte tu mrtvolu?
- 1937–1938 Albín MAHR, administrátor, v lednu 1937 přeložen z Rakouska do Pavlova. Od 1. ledna 1938 působil v Březí, kam byl přeložen i se svým kaplanem Wurzerem. V Březí roku 1943 dokončil doktorát teologie.
- 1938 František KUČERA, administrátor (Čech). V Pavlově působil od ledna do září 1938, odešel bez udání adresy. V říjnu zastupoval Jan Breitkopf, rodák z Pavlova.
- 1938–1939 František FLEISCHER, administrátorem v Pavlově od listopadu 1938 do března 1939.
- 1939–1940 Rudolf BROCK, administrátorem v Pavlově od března 1939 do července 1940. V srpnu a v září 1940 zastupoval Vilém Tauwinkel, farář z Dolních Věstonic.
- 1940–1941 František SILVA, administrátor od října 1940 do srpna 1941.
- 1941–1945 Konrád WEBER, administrátorem v Pavlově působil od srpna 1941 do roku 1945, kdy byl vysídlen do Korutan. Několik měsíců zastupoval německý farář Vilém Tauwinkel z Dol. Věstonic (ovládal částečně český jazyk).
- „Dne 20. září 1945 převzal úřad římskokatol. duchovní správce pavlovské farnosti důstojný pán Antonín Bradáč, vlastenecký kněz, básník a spisovatel. Jeho příchodem vyplněna mezera na poli nábožensko-kulturním a splněny tužby nás všech.“
- 1945–1947 Antonín BRADÁČ, administrátor, nar. 1911 v Olší nad Oslavou, svěcen roku 1939, působil v Bystřici n. P., známý jako básník a prozaik Vysočiny. V Pavlově působil od 20. září 1945, odešel v listopadu 1947. Byl přeložen do Pavlova u V. Meziříčí, kde roku 1974 zemřel.
- 1947–1951 Vladimír PETRŮ, administrátor, narozen 1920 v Senici na Hané, svěcen 1945, do Pavlova přeložen z Loděnic. V Pavlově působil od 26. listopadu 1947 do 1. prosince 1951, kdy byl povolán na vojnu k PTP. Vrátil se z vojny roku 1953 těžce nemocný, v Pavlově pak trávil zdravotní dovolenou. Roku 1960 nastoupil jako administrátor v Dolních Dunajovicích, kde působil do roku 1978. Od uvedeného roku je farářem v Domášově u Brna.
- 1951–1954 Karel ŠINDLÁŘ, administrátor v Horních Věstonicích. Narozen roku 1915 v Předboři, svěcen 1940. Pavlov administroval excurrento od 1. prosince 1953 do 31. července 1954.
- 1954–1958 Rudolf DVOŘÁK, administrátor. Narozen 1910 ve Střážově u Třebíče, svěcen 1937. Byl profesorem náboženství ve Znojmě, pak farářem ve Sloupu u Macochy. V Pavlově působil od 1. srpna 1954 do 31. října 1958. Z Pavlova byl přeložen na Vrbici, odkud roku 1965 odešel na odpočinek do svého rodiště ze zdravotních důvodů. Byl velký ochotník a rád navštěvoval taneční zábavy. Poslední sídelní administrátor, pak byla fara využívána jako bytovka.
- 1958–1962 Josef DVOŘÁK, Pavlov administroval excurrento z Klentnice. Narozen 1922 v Dačicích, svěcen 1946. Působil v Lysicích, Bohunově a Hrádku u Znojma. V Pavlově působil od 1. listopadu 1958 do 15. května 1962. Roku

Seznam duchovních správců působících od roku 1945 v Pavlově:

Do školní kroniky napsal v září 1945 řídící učitel Karel Prokop:

Dějiny kostela a farní budovy

- 1967 byl povýšen na 1. kanovníka kolegiální kapituly v Mikulově, navíc přes 20 let spravoval farnost v Sedleci. Zemřel roku 1998.
- 1962–1966 Karel ONUCA, farář v Bulharech, Pavlov administroval excurrento od 16. května 1962 do 31. října 1966. Narozen 1923 v Jemnici, svěcen 1947, do Bulhar přeložen z Blanska. Z Bulhar přeložen do Brna k sv. Augustinu, odtud roku 1968 do Podivína.
- 1966 Antonín UHER, administroval excurrento z Bulhar. Narozen 1915 v Lanžhotě, svěcen 1940. Působil v Pavlově od listopadu 1966. Po 14 dnech zbaven státního souhlasu, pracoval pak jako dělník při těžbě nafty v Břeclavi. Od roku 1968 farářem ve Znojmě-Louce.
- 1966–1970 František MAREK, administroval excurrento z Bulhar. Narozen 1923 v Cyrilově, svěcen 1950, pak byl tři roky na vojně u PTP. V Pavlově působil od 1. listopadu 1966 do roku 1970, kdy byl přeložen na Vrbici. Zemřel roku 1982.
- 1970 Josef ŠINDAR, administroval excurrento z Bulhar. Narozen 1933 v Lužici u Hodonína, svěcen 1960. Vpomáhal zde půl roku za nemocného administrátora Marka.
- 1971–1987 Oldřich ZBURNÍK, administroval excurrento z Bulhar. Narozen 1923 v Brně, svěcen 1950. Působil 15 let v Horních Dubňanech, pak na Vrbici. V Pavlově působil od 1. června 1971 do 31. ledna 1987, kdy byl uvolněn ze správy Pavlova ze zdravotních důvodů. Zemřel roku 1988 ve valtické nemocnici.
- 1987–1990 Jiří PROKOP, rodák z Vojkovic nad Sv., dominikán, působil v Perné, Pavlov administroval excurrento od 1. února 1987 do července 1990, kdy byl povolán do řeholní komunity v Olomouci jako magister kleriků.
- 1990–1991 Pavlov zařazen do týmové farnosti Perná.
Od 1. července 1990 do 30. září 1991 působili v Pavlově:
- Stanislav PEROUTKA, jezuita, odešel do Hranic na Moravě,
Josef PRCHAL, jezuita, odešel do Brna na Biskupské gymnázium,
Vojtěch SUCHÝ, jezuita, odešel rovněž do Brna na Biskupské gymnázium.
- 1991–1994 Petr VRBECKÝ, administroval excurrento z Horních Věstonic, novokněz z Brna. V Pavlově působil od 1. října 1991 do června 1994, kdy byl ustanoven farářem ve Slavkově u Brna.
- 1994–1998 Mgr. František ALEXA, administrátor v Rakvicích, do Pavlova dojíždí od června 1994. Narozen 1958, svěcen 1991. Byl kaplanem ve Žďáru nad Sáz. a v Borkovanech. V Pavlově působil do konce srpna. Byl ustanoven farářem v Ratíškovicích.
- 1998–2000 Vladislav DVOŘÁK, administrátor v Rakvicích, Pavlov administroval excurrento od září 1998 do 27. července 2000, kdy odešel do invalidního důchodu. Po dobu jeho téměř roční nemoci dojížděli kněží z Brna a okolí včetně generálního vikáře Vojtěcha Mikuláše.
- 2000– Vlastimil PROTIVÍNSKÝ, administrátor, narozen 1969, působil v Rosicích a v Ostrovačicích. Do Pavlova dojíždí z Rakvic od 28. července 2000.

Dějiny kostela a farní budovy

Pavlovské zvony

První zvon byl pro zdejší kostel zakoupen r. 1691 za 346 zlatých. Tento zvon „St. Barbora“, který se dosud nachází ve věži, má čtyři nápisy: (dle lat. překladu Univ. Prof. Dr. Kurta Smolika, Vídeň)

Nápis v horní části zvonu:

B : V : ET:M: S : M : ET – Text = B(ARBARAE)
V(IRGINIS) ETM(ARTYRIS) S(ANCTI) PANC-
RATY (Y = II) M(ARTYRIS) ET MARIAE MAG-
DALENA(E) PATRONORUM SACEL (L)I PALA-
VIENSIS FUSA SUM IN HONOREM S(ANCTAE)
BARBARAE POLAVIAE

Český text: Pod ochranou sv. Barbory, panny a mučednice, svatého mučedníka Pankráce a Maří Magdaleny, patronů kostela v Pavlově, byl jsem ulit na počest svaté Barbory pavlovské.

Nápis ve střední části zvonu na jedné straně:

IESUS NAZARENUS REX IUDAEORUM TI-
TULUS TRIUMPHALIS DEFENDAT + NOS AB
OMNIBUS MALIS +

Český text: Ježíš z Nazareta, král židovský. Vítězné jméno ať nás chrání ode všeho zlého.

Nápis ve střední části zvonu na druhé straně:

SV : R : D – Text = SU (B) R(EVERENDO) D
(OMINO) PAROCHO IOANES LIOPOLDO HEIN-
RICH IUDICE IOANE REIM IURATIS MATHIAS
SEIDL ANDREA UMLAUF ANDREA GLEIDLER
MATHIAS FLORIAN

Český text: Za důstojného pana faráře Johana Leopolda Heinricha, rychtáře Johana Reima, přísežníka Mathiase Seidla, Andrease Umlaufa, Andrease Gleidlera a Mathiase Florianu.

(pozn.: Johann Leopold Heinrich působil jako farář v Dolních Věstonicích od r. 1648 do roku 1691. Pavlov byl od roku 1659 do poloviny července 1740 přifařen k Dolním Věstonicím. Pavlovu byl přidělen od 10. července 1740 první kaplan – Mathias Gerstl z Gerstenfeldu, rodák ze Strachotína).

Nápis kolem dolního okraje zvonu:

+ PAUL STRECKFUS IN BRINN HAT MICH GE-
GOSSEN AUS DER KIRCHEN UND GEMEIN IN
POLLAV IHREN UNKOSTEN ANNO 1691 +

Český text: Paul Streckfus mne v Brně ulit na náklady kostela a obce v Pavlově v roce 1691.

(průměr zvonu v dolní části 105 cm, váha cca 550 kg)

V letech 1703–1833 zakoupila obec 5 zvonů:

1. – 1703 hodinový zvon „Sv. Barbora“ s nápisem:
Johann Caspar Schleshorn mne ulil v Mikulově
1703 – rychtář Johann Reim; starší radní Paul Schulz; radní Mathias Seidl, Adam Aue, Jakob Pfandler – „ora pro nobis“ (pros za nás).
Tento zvon byl zavěšen nad věžními hodinami.
2. – 1799 „zaopatřovací zvon“ je bez nápisu.
Tento malý zvon byl zavěšen v západním okně věže.
(průměr zvonu v dolní části 36 cm, váha 29 kg)
3. – 1825 umíráček „St. Barbara“ s nápisem:
Josef Bruckner, mecenáš; Cyril Wedl, rychtář; Cyril Filipp, starší radní. „St. Barbara, ora pro nobis.“
(průměr zvonu v dolní části 38 cm, váha 42,5 kg)
Tento zvon byl zakoupen farním kostelem za 40 zl.
4. – 1827 střední zvon s nápisem:
Rychtář Josef Folk; starší radní Josef Philipp; Franz Gröll, Andreas Cee, Andreas Langer, přísežní; starosta Josef Schmidt; Josef Kuska, Jakob Pretsch, Cyrill Wedl, Georg Henhapel, Johann Kleiber, Georg Bayer, výbor; Josef Wedl, dozorčí.
„S boží milostí a jeho pomocí ulit Josefem Florianem ve Znojmě 1827.“
(průměr zvonu v dolní části 90 cm, váha 478 kg)
5. – 1833 malý zvon „St. Joseph“ s nápisem:
Josef Schmidt, starosta; Johann Folk, Anton Pretsch, vlastníci; Josef Wedl, rychtář; Josef Kuska, starší radní; Josef Korithol, výběřčí – ulit C. Stecherem Brno - +St. Joseph ora pro nobis 1833+
(průměr zvonu v dolní části 77 cm, váha 245 kg)

Dějiny kostela a farní budovy

Nákupem těchto pěti zvonů vlastnil farní kostel v Pavlově do roku 1917 celkem 6 zvonů.

Zvony pod č. 1, 3, 4 a 5 byly 9. května 1917 vykoupeny pro válečné účely. Na věži zůstal jen „velký zvon“ z roku 1691 a „zaopatřovací“ zvonek. Velký zvon byl vzhledem k jeho historickému významu tohoto osudu ušetřen.

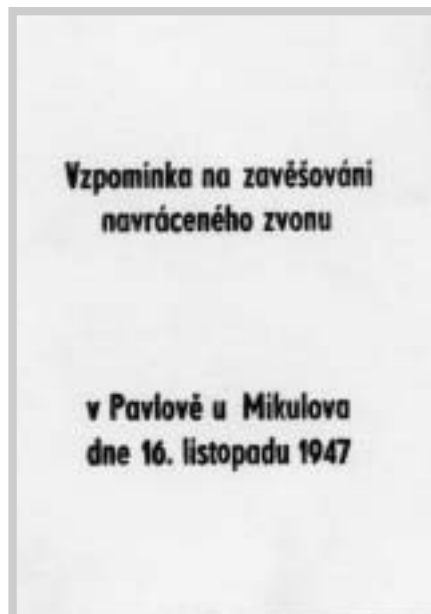
Roku 1922 se uskutečnil nákup dvou nových zvonů

v celkové hodnotě 33.000 Kč. Tímto nákupem se počet zvonů v Pavlově zvýšil na čtyři.

Také druhá světová válka zasáhla do dějin kostela. Koncem roku 1942 byly pro válečné účely vykoupeny a odvezeny tři velké zvony, mezi nimi i „velký zvon“ z roku 1691. Šťastnou náhodou k roztavení tohoto zvonu již nedošlo. Po skončení války byl do Pavlova navrácen a 16. listopadu 1947 slavnostně zavěšen.

Spouštění zvonu s věže (1942)

Odvoz pavlovských zvonů (koncem roku 1942)

První svaté přijímání – rok 1950 1. řada zleva: Marie Vašíčková, Inge Springerová, Marie Čížková, Helena Malinká, František Pavlík, administrátor Vladimír Petrů, Miloslava Chludilová, Vlasta Prátová, Marie Veselá, Ludmila Žážová, Slavomíra Benáčková,
2. řada zleva: Miroslav Čechmánek, Jiří Dohnal, Karel Novák, Králík, František Nešpor, Jan Bednář, Drahoslav Franta, Karel Lukáš

Záběr z průvodu církevního obřadu Boží tělo.
Zleva: Božena Lukášová, Ludmila Jeřábková, Emilie Foltýnová, Božena Števljáčková, další řada: Karel Lukáš, Josef Foltýn, v pozadí: Alois Bednář, Dominik Damborský, Richard Říha a Tomáš Števlják.
Kněz: Vladimír Petrů – kolem roku 1950

První svaté přijímání:
Zleva: Jaroslav Zlámal, Edvin Schneider, Jiří Dolinay, Antonín Krška

Skupina dětí po obřadu – kolem roku 1950
Zleva: Marie Voříšková, Dana Voříšková, Vladimír Foltýn, Jana Dufková, Josef Foltýn, Libuše Östereicherová, Jana Staňková s bratrem.

